

კბირა, 5 თიბათვი № 23 1916

ფასი 10 კ.

წალიწალი ბამოცემისა ბომოცხა

ბილიბა ხელის ბომბირა 1916 წ.წ.წ.

VI „თეატრი და ცხოვრება“ № IV
 ყოველკვირეული ჟურნალი

წლიურად 5 მ., ნახევარ წლით 3 მ. ცალკე ნომერი 10 კ. ხელის მოწერა ბილიბა „სორაპანი“-ს სტამბაში ყოველ ჟამს. ხელ-მოუწერელი წერილები არ დაბეჭდება.—ხელთნაწერები საჭიროებისამებრ შესწორდება.—რედაქტორთან პირისპირ მოლაპარაკება შეიძლება „სორაპანი“-ს სტამბის კანტორაში—დილით 9—2 ს., საღამოთი 5—7 ს., ტელეფონი № 15-41. მისამართი: Тифლის, Ред. „Театри да Цховრება“ Иос. Имедашвили.

5 თიბათვი

სანთლები სანამ გვყავს—არ ვაფასებთ, **ქრებიან!** დავკარგავთ—თავში ვიცემთ: ვგლოვობთ და ვმწუხარებთ!

ჩვენს სამშობლო სცენასა თუ მწერლობას ჩვენი საერთო დაუდევრობით ბევრი ნიქიერი ახალგაზდა დაეკარგა.

ეს სავალალო მდგომარეობა დღესაც გრძელდება.

ერთი მხრივ თუ ვერ იქმნა და დღემდე ვერ შეიქმნა ისეთი თანხა, რომ ქართული სცენის ქურუმი—ჩვენი სამშობლოს მომავლის ეს დიდი მოამბე, მაგრამ დღეს არარად მიჩნეული,—ნივთიერად უზრუნველყოფს, მეორე მხრით ჩვენი სათეატრო საქმის „კულინებში“ თითქო ჯაღოა ჩაფლული, რაღაც მანე, რომ ცოტად თუ ბევრად ცხოველი სული, ახალი ძალა სამშობლო სცენას ვერ ეთვისება: ახალი ძველს, ძველი ახალს ვერ შეჭვუებია, მესამე მხრით კი თვით ახალგა-

ჭოლა ლომთათიძე გარდას. მეგობ. შორის
 1. ჭოლა, 2. ველა, 3. აბ-ლი, 4, კ. ჭ-ძე 5. კ. ჯ-ძე.

ზღა მსახიობნი თითქო ნხოლოდ სეფოსნები არიან: საქვის სხვათა შორისი მოსამსახურენი, საქმის არა გატაცებით მოყვარულნი...

„მიზეზთა და მიზეზთა“ გამო ან ხელად სტოვეზენ სცენას ანუ აბუჩად ეპყრობიან...

ნუცა ჩხეიძე სცენაზე ოცი წლის სამსახურის შემდეგ ოციანის შემყურე მფუღლეს გაპყვა პროფესიაში: ოჯახს კვება უნდა, შვილს--სწავლაო.

შალვა დადიანი მხოლოდ აქა-იქ მოგზაურობას გადაპყვა და შეუთხვევით წარმოდგენებზე დახურდავდა...

ვლ. აღ -- მესხიშვილი სტუმარიდაა და მისი ასულნი ხომ სამუდამოდ გაუფრინდენ ჩვენს თეატრს.

გ. იშხნელმა, ალბად, „პომეშიციობაში“ უფრო ჰნახა გეშო.

დ. მგალობლიშვილი რუსულ ოპერეტას მიეკედლა და ...ვგონებ, სამუდამოდაც...

რომელი ერთი ჩამოეთვალო?

დიად, ასე მიდიან... მიდიან და...

სანთლები ქრებიან, სამშობლო ხელოვნების სანთლები!...

და რაედენია ისეთი, რომ ჯერ არც კი გამოჩენილა, მაგრამ ჩვენი სცენის უნუგეშო მდგომარეობით გულ-გატეხილი სამუდამოდ ჩაქრა...

რას შერებით თქვენ, ისტორიამა და საზოგადოებრივმა აზრმა ანუ შემთხვევამ სამშობლო ხელოვნების შესვეურება რო მოგანდოთ?

ნუ თუ მარტო იმას, რომ... საზოგადო მოღვაწის სახელს უქმად ატარებთ?!

უბრალო საუბარი

უბრალო მკითხველთან

VIII

ნათქვამია, სხვის იმედით ფართე ლოგინს ნუ გაიშლიო.

რანაირი მოკავშირეებიც უნდა გაუჩნდეს ქართველ ერს, სხვა მას ვერ შეჰმატებს იმდენს ძალას, რამდენსაც თვითონ შემატებს თავის თავს.

ჩვენ გვინდა კავკასიის ერებთან კავშირი

იმისთვის, რომ ჩვენ მოვლონიერდეთ, კავკასიის ერებსაც ამიტომ უნდათ ჩვენთან კავშირი, რომ ჩვენის დახმარებით მათ ძალა შეიმატონ. ამისათვის-კი საქირთა, რომ ჩვენ თვითონ წარმოვადგენდეთ საკმაო ძალას.

ძალა არის შრომის ნაყოფი, შრომის შვილი. ძველებური დაუდეგობა, სიზარმაძე უნდა გავდეგნოთ ჩვენი არსებიდან და ჩვენი ცხოვრებიდან.

ამაობენ დღევანდელი დრო ფულის დრო არისო.

ტყუილია!

ახლანდელი დრო შრომის, ვარჯის დროა: ვინც შრომობს, ვინც მუშაობს, ის მძლავრდება და ის იმარჯვებს.

ჩვენი არსებობის ერთ მთავარ საფუძველს და ეკონომიური ცხოვრებას ერთ მთავარ საძირკველს ჩვენი მიწა-წყალი, ჩვენი ტერიტორია შეადგენს.

მაშასადამე ყოველი ღონე უნდა ვიხმაროთ, რომ ეს მიწა-წყალი შევინარჩუნოთ.

თავად-აზნაურობა ღარიბდება, მიწა მას ხელიდან ეცლება და გადადის სხვის ხელში.

ჩვენს საზოგადოებას არაფერი არ გაუკეთებია, რომ თავადების მიწა-წყალი ჩვენ მშრომელ ხალხს არ ეკარგებოდეს.

ეს დიდი, ძალიან დიდი დანაშაულია.

ჩვენ თავად-აზნაურობის ნამუსსა და სინილისზე მივაგდეთ ეს მეტ-თ დიდ მნიშვნელოვანი საქმე.

ნამუსი და სინილისი გლახა თავდებია იქ, სადაც თვით ცხოვრება აიძულებს წარჩინებულ წოდებას, მიწა-წყალს შეეღიოს. თუ რამ გაკეთებულა ამ მხრივ, ისევ ჩვენს ხალხს გაუკეთებია; ჩვენ-კი არავითარი დახმარება არ აღმოგვიჩენია.

კახეთში იმერლებმა, ოსებმა, რაჭველებმა მთელი სოფლები გააშენეს. ვინ იყო მათი ხელმძღვანელი?

დღესაც ბევრია კახეთში მიწა გასაყიდელი, ქართლშიაც. ვინა ცდილობს, რომ ეს მიწები ჩვენს ხალხს დარჩეს?

ჩვენ ერთმანეთს ვეკამათებით, სტატეებს ვსწერთ, გაზეთებს ვაჭრებთ და, თუ რამე კეთდება ამ გზით, ისევ ჩვენი ხალხი აკეთებს.

ჩვენ დღემდის უნდა შეგვექმნა ისეთი დაწესებულება, სადაც ყოველგვარი ცნობები უნდა ყოფილიყო იმის შესახებ, თუ სად ვინსი რამდენი ადგილი იყიდება და რა ფასებში.

ამ დაწესებულებას უნდა აღმოეჩინა ყოველგვარი დახმარება რჩევით, საქმით, გზის ჩვენებით, შუამავლობით, ფულით და სხვ. ყველა იმათთვის ვინც-კი გადმოსახლებას და ადგილების შექმნას მოისურვებდა.

სხვა რომ არა იყოს-რა, მაშინ აღარ განმეორდებოდა ისეთი შეცდომა, რომელმაც დღეს ძალიან ბევრი ხალხი იმსხვერპლა:

ოსებმა შეძინეს კახეთში ადგილები; მთის ხალხმა იქაური ჰავა ვერ აიტანა და ნახევარი გაწყდა ცაგბ-ცხელებით.

ჩვენი ქვეყანა მეურნეობის ქვეყანაა, ჩვენი კი არც მეურნეობაა, არც სამეურნეო ცოდნა. ჩვენი სოფლები მოფენილი უნდა იყოს სამეურნეო და სატექნიკო სასწავლებლებით.

რომ სურვილი გვქონდეს და ამგვარი საქმის ნამდვილი შეგნება და სიყვარული, ჩვენს სოფელს ამ მხრივ საკმაო ნაბიჯი ექნება გადადგმული.

ჩვენში არსებობს სხვადასხვა სტიპენდიები უმაღლეს სასწავლებლებში.

ეს სტიპენდიები გვაძლეს ექიმებს, ვექილებს და სხვ. ერთიცა და მეორეც თავ თავის დროს საჭირონი არიან, მაგრამ ჩვენს ქვეყანას ვერც ექიმები იხსნიან, ვერც ვექილები, ვერც მთავრობის მოხელენი, რომლებსაც ჩვენი სტიპენდიები ზრდის.

ჩვენს ქვეყანას იხსნის მშრომელი ხალხი. მთელი ჩვენი ყურადღება უნდა იყოს მიქცეული მშრომელი ხალხის მოლოინერებისაკენ.

ყველა ეს სტიპენდიები უნდა გაუქმდეს და მოხმარდეს მხოლოდ სოფლებში სამეურნეო და სატექნიკო ცოდნის გავრცელებას.

ჩვენ რომ იმდენი შეძლება გვქონდეს, რომ ვექილები და ექიმებიც ვზარდოთ და სოფელსაც დავხმაროთ კაი დაგემართოთ, მაგრამ ამდენი შეძლება არა გვაქვს, ვერ ღარიბები ვართ და ამიტომ, რაცა გვაქვს, ისე უნდა დავხარჯოთ, რომ მთელ ერს რაც შეიძლება მეტი სარგებლობა მოეუტანოთ.

ყველა სასტიპენდიო თანხა უნდა მოხმარდეს სოფლებში სამეურნეო და სატექნიკო სასწავლებლების გახსნას. მარტო სტიპენდიები რას გააწყობს? ამ საქმისათვის უნდა იზარუნონ წერა-კითხვის გამავრცელებელმა საზოგადოებამ, სამეურნეო საზოგადოებამ, საქველმოქმედო საზოგადოებამ, სამეურნეო ბანკმა, საადგილ-მამულო ბანკმა.

საიქიოსკენ და ციმბირისაკენ გამგზავრება უეჭიმოთ და უვექილოთაც მოხერხდება, ჩვენი ხალხის წარმატება კი შეუძლებელია, თუ ჩვენი სოფელი იმგვარსავე პირობებში დარჩა, როგორშიაც დღეს იმყოფება.

ილ. ქავჭავაძის შეცდომა ის კი არ იყო, რომ სოფელს აქცევდა დიდ ყურადღებას, არამედ ის რომ ქალაქს არ აქცევდა იმდენსავე ყურადღებას.

ნათქვამია, რა სოფელშიაც შეხვიდე, იმ სოფლის ქუდი დაიხურება.

დღეს ქალაქია ბატონი და არა სოფელი, დღეს ქალაქი უბრძანებს სოფელს და არა სოფელი ქალაქს. ამიტომ ჩვენი წინსვლელობისათვის აუცილებლათ საჭიროა, რომ ჩვენმა ხალხმა ქალაქის ქუდი დაიხუროს.

სოფელში უნდა გავმაგრდეთ და გავძლიერდეთ, — ეს საჭიროა, აუცილებელი. მაგრამ ეს არა კმარა: უმთავრესი, თავი და ბოლო ქალაქია. თუ ქალაქშიაც არ გავმაგრდით, მარტო სოფელი ვერ გვიხსნის.

ჩვენ თუ სოფელში გავძლიერდით, ქალაქი კი სხვამ წაიღო, მაინც სუსტი ვიქნებით და მეტოქეობას ველარავის გავუწევთ, ნელა ნელა წავიღეკებით, დავმარცხდებით და მოვისპობით.

სოფელში გავმაგრება და ქალაქის დაპყრობა, — აი რა უნდა იყოს ჩვენი მიზანი.

რამდენიც უნდა ვიყვიროთ, ქალაქი ისტორიულის საბუთებით ჩვენი, მაინც ნოტარიუსის საბუთებს მოგვთხოვენ.

ისტორიულის საბუთებით თბილისი ქართველების არის, ნოტარიუსის საბუთებით კი სომხების.

მაშ ვის ეკუთვნის თბილისი?

რასაკვირველია, სომხის მსხვილ ბურჟუაზიას და ისე მტკიცე ეკუთვნის, რომ თბი-

ლისს საქართველოს დედა ქალქსაც აღარ ეძახის, არამედ ძველ ქალაქს.

რას იზამთ: ასეთია დღევანდელი დრო, —ის ნოტარიუსის სპუტებზე ისტორიულზე მაღლა აყენებს.

ყოველი ქართველისათვის თბილისი უნდა იყოს ალექსის ქვიყანა; ქარველობამ ფეხი უნდა მოიმაგროს თბილისში და ჩვენი დაწესებულებანი, ჩვენი ბანკები ამ მხრივ დიდ დახმარებას უნდა უწევდნენ ყოველ ქართველს.

აიღეთ სომხები, — როგორც ხმარებიან

ერთმანერთს, როგორ უადვილებენ ერთიმეორეს ვაჭრობის დაწყებას, სახლის შექმნას და სხვა.

გადმოხვეწილ სომხებიდან ზოგმა სახლი შეიძინა, ზოგმა დუქანი გააღო.

რითი? რა საშუალებით?

ისევ აქაურების დახმარებით.

მათ მაგალითს უნდა მივბაძოთ ჩვენც და მათგან უნდა ვისწავლოთ ქვეა.

ივ. გომართელი

ა ფ ხ ა ზ ე ბ ი ს დ ე ზ უ ტ ა ც ი ა

როგორც მკითხველებმა იცინან, აზრიღის ბოლო რიცხვებში თბილისს ეწვია აფხაზების დეპუტაცია, რომელიც მეფის ნაცვალს წარუდგა და აფხაზების სასწელით სხვადასხვა მოთხოვნებიც მოასსუნა. მოთხოვნები იგი შეეხებოდა აფხაზების ახლანდელ მდგომარეობას და მათ კულტურულ-ეკონომიურ ზრდა-განვითარების საქმეს.

1. თ. მ. კ. შერვაშიძე, 2. თ. ა. გ. შერვაშიძე, 3. თ. მელიტონ ემუხვარი, 4. თ. ასტამურ ინალიძა *).

მათი მოთხოვნები შემდეგი იყო: 1. მიეცეს განსაკუთრებული ყურადღება აქამდე შევიწროვებულ სოხუმის ოლქს, 2. გაიხსნას აქ რაც შეიძლება მეტი სკოლები, უმთავრესად პრაქტიკულ ხასიათისა, 3. გაეუზიან იქნას ახალი გზები და შესწორებული ძველი, 4. სწავლა სკოლებში სწავლილებს მშობლიურ ენაზე (ქართულზე და აფხაზურზე), 5. სოხუმის ოლქი გამოყოფილ იქნას ცალკე გუბერნიად და ანასტასიოტო იქნეს შერვაშიძე მინიჭებული სხვა, უცხო გუბერნიასთან (მაგ. შავი ზღვის), 6. თუ შეუძლებელი იქნება ცალკე გუბერნიად სოხუმის ოლქის გაზრდა იგი რომელიმე გუბერნიას უნდა შეუერთდეს, იმ შემთხვევაში სოხუმის ოლქი შეერთებულ უნდა იქნეს ქუთაისის გუბერნიასთან, 7. სოხუმის ეპარქია, რადგან ის

მთელი თავისი წარსულით და აწმყოთა შესისხლებლობით საქართველოს ეკლესიასთან, ანასტასიოტო უნდა იქნეს გამოყოფილი საქართველოს საეპისკოპოსოსადან.

მეფის ნაცვალმა დიდის ყურადღებით მოუსმინა დეპუტაციას და ყოველგვარი დახმარება და სურვილების შესრულება აღუთქვა.

დეპუტაცია წარუდგა აგრეთვე საქართველოს ეპისკოპოსს, არქიუზისკოპოსს პლატონს და მეფის ნაცვლის თანამეწიერს თავ. ორდოვს, რომელთაც თავის მხრივ აგრეთვე ყოველივე დახმარება აღუთქვეს.

მი — ლი

*) აქ ჩამოთვლილ პირთა გარდა დეპუტაციაში იყვნენ: თავ. პეტრე ანასაძე და გლეხების წარმომადგენლები: ბ.ბ. კუხუბაია და ანტონ ჩუბაბაძე.

შავი თვა

შენ სიშვე შენი თმისა შავ შადრეენად გადმოშალე,
 შავ არშიად შეგეთვისა ყელს მარმაში მოშრიალე.
 შადრეენი შავად ჰკოცნის შავი ელვით აზავთებულს
 ორ შავ გიშრის ორ შავ კოცონს, ორ შავ ნიშში შუქ ანთებულს.

თმა აწავებს ორ თეთრ შროშანს, თმა შავ გველებს ათამაშებს.
 თმა გაშლილი ჰგავს შავ დროშას, შორის მთიდან ძირს დანაშვებს,
 და შიშველი შენი შკერდი, შემოსილი შავ ალაპით,
 ისე შავობს, ვით მთის ფერდი, შესუდრული შუალამით.

ჩემ შადრეენის შარიშური აშაირდა გულში ჩუმაღ,
 და გაშალა ფრთა გიჟური სულმა მფრინავ აბრეშუმად,—
 სული შენსკენ მოშაირობს, შენით მთვრალი ფრთას შენ გიშვერს.

მშვიდ ნიავით შერხეული შლის შავ ზვირთებს თმა-ჩანჩქერი,
 შავად ღელავს თმის ზვეული, თეთრს აშინებს შავი ფერი,—
 შადრეენი შუქნაირობს და ელვებს ორ შავ გიშვერს.

ს. ა. შვიკო

რ მ ბ მ ც ა

(თანამედროვე სურათი)

მას შეეხვდი ორ ადგილას: პირველად თბილისში და მეორედ გორში. ყავარჯენზე დაბჯენილი იდგა ერთი დწესებულების კარებში და ყველა შემსვლელ-გამომსვლელს დიდის ყურადღებით აკვირდებოდა. მისი ვაჟკაცური გამომეტყველება, მისი გარეგნული შეხედულება. ყველას ყურადღებას იპყროდა: ჩერდებოდნენ, შეჰხედავდნენ, ჩაიცივნებდნენ და გზას მხრიაულად განაგრძობდნენ,

ის სოფლელი ქალი იყო, შუა ხანს გადაცილებული, რასაც მისი გაქაღარავებული თმაც და სახის ნაოკებიც ააშკარავებდნენ. მზისაგან დამუშხული სახის გამოხატულება, ვაჟკაცური მიმოხერხვა და შრომისაგან დაკორძებული ხელები მართლაც რომ ვაჟკაცის განსახიერება იყო, მაგრამ, როდესაც მის ხმას მოისმენდი, მის მეტად ბევრის მეტყველს დიდრონს თვალებს ჩააკვირდებოდი, თქვენი ეჭვები ნიორწყლდებოდა და თქვენ წინ იდგა მრავალ ტანჯვა-ვაებაში გამოვლილი

სოფლის ქალი, რომელიც ძმის სიყვარულს ქალაქისაკენ გაეტყუებინა.

ის პირველად უნდა ყოფილიყო ქალაქში, რადგან ხამად გამოიყურებოდა და ყველაფერს მორიდებით ათვალეერებდა. ცნობის მოყვარებობამ გამოიტაცა და, ვითარცა სოფლელმა, ქალაქში ჩამოსულს სოფლელს გამოვეხმაურე:

— მე, ბატონო?... ბრილნარდან გახლავარ, დათო ჩუბინიძის უფროსი ქალი. თუ გნებავთ სახელსაც მოგახსენებთ—რებეკა მქვიან. აქ იმ ჩემი საცოდავი ძმის თაობაზე გახელი, თორე აბა ამ სიშორეზე რა წამომიყვანდა. უნცროსი ძმაი აჩილა „ნობილიზაცია“ რო გამოაცხადეს, მაშინ მივართვით ხელწიფესა,—აი, იდილოს იმი სახელი და ძლიერებაი... აღბათ საჭირო იყო რო წაიყვანეს, თორე აბა რაში ეპრიანებოდათ. როდესაც ეს ასე იყო, ჩვენ რალა გვეთქმის. ახლა, შენ დაგენაცვლოს ჩემი თავი, წითელ

ბილეთიანებიც მოიკითხეს, ხალხი ყოფილა საქირო, და ახლა ერთად-ერთი ჩვენი მარჩენელი ძმაი ლადოც წაიყვანეს „ვინის“ სამსახურში. წვრილ-შვილი კაცია. ოთხმოცდაათი წლის მამა გვყავს, მეც აღარაფერი შემიძლია, ჩემი ძალ ღონე ძმების ამოზდას შევალთ, გათხოვებაზე უარი ვსთქვი. დავბერდი. ჩვენი მარჩენელი ი ლადო ბიჭი იყო, ისიც წაიყვანეს და რა წყალს მივცეთ ჩვენი გაოხრებული თავი აღარ ვიცი? მირჩიეს, აქ ჩამოვსულიყავი: „პრაშენია“ მიეცი, შეგიწყნარებენ და ძმასაც გაჩუქებენო. აი, მეც ამ საქმეზე გაახელი ქალაქში. თუ რამ წვრილფეხი იყო ჩვენ კარმიდამოზე, სულ დაეყიდეთ. ხომ მოგეხსენებათ ყველას პაცივისცემა უნდა! აქ ერთი მაღლიანი კაცი შემხვდა, ოცი მანეთი მივართვი და რვა თუმანიც საქმეს რო მორჩება, მაშინ უნდა მივართვა. დაშორდა—შენ ძმას უეჭველათ გაგინთავისუფლდეთო. აი, ღმერთმა დიდი დღე და საათი მისცეს იმი ცოლშვილსა!

• რებეკამ თვალნი სასოებით ზეცას აღაპყრო და მოჰყვა ლოცვას.

— რა გვარია? — შევეკითხე მე.

— ვინა, შენ შემოგვეღე, — ის კაცი?

— ჰო, ის, შენი მფარველი.

— რა მოგახსენოთ. გვარი არ მიკითხავს.. ქალაქები წაიღო. ხელიც მომაწვრინა „პრაშენიაზე“, მითხრა—აქ მომიცადეთო.

— ხომ არ მოგატყუათ? ქალაქი სიცრაუის ბუდეა, ჩემო დაო, და შეიძლება...

— უი!.. აბა, რასა ბძანებთ?..—გატატანა მან ხელები. — ისეთი ჩაცმულ-დახურული იყო, ისე ტკბილათ მემუსაიფა, რო აბა როგორ იკადრებს ტყუილსა?..

მომიჭრა სიტყვა რებეკამ და კარე-ბისაკენ მიმავალს ერთს მოხელეს დაედევნა; დააკვირდა, მაგრამ ისე გამოზრუნდა—აღბად ის არ იყო, ვისაც მოელოდა და ისევე ყავარჯენს დაეყრდნო.

II

მეორედ—გორში შევხვდი: ისევ რაღაც დაწესებულების კარებთან და ისევე ყავარჯენზე დაყრდნობილს. მაშინვე მიცნო, გაეხარდა და მომესალმა.

— რა ჰქენით, დაო, როგორ წაგივიდათ ქალაქში საქმე? იყო პირველი ჩემი კითხვა.

— ეჰჰ!..—ამოიოხრა მძიმედ მან.—დამლუბა ი ჩემი ძმის ცოდვით სავსემა, დამლუბა!.. საღდაც დამემალა. ბარე ოთხ დღეს დავრჩი. მთელი ქალაქი შემოვიარე: ხან საღ ვკითხულობდი, ხან საღა. ქალაქელები სიცილით იგულებოდნენ. გიჟათ ჩამთვალეს ზოგი რას მეუბნებოდა და ზოგი კიდევ რასა. კიდევ დამკვირეს, აფუხსენი ჩემი ვაკვირება, ბევრი იცინეს და შემდეგ „ტანციისაკენ“ გამამგზავრეს. მიწა რო გამსკდარიყო და თან ჩავეტანე, ის მერჩინა იმდენ სირცხვილსა. ჰო, ზედა ჩემმა ღმერთმა! ახლა, შენ შემოგვეღოს ჩემი თავი, აქეთ გამომასწავლეს, მითხრეს—თუ ეშველება შენ ძმასა, ისევე გორშიო და, ოღონდ იმას რამე ეშველებოდეს, თორემა აბა თავს როგორ დავზოგავ. აქაც ამეკვიათა ვილაცა, კნიახსა ჰვავს. ერთი თუმანი ბეთ გამომართვა და როდესაც საქმეს მოვრჩებო, ხუთი თუმანიც მაშინ უნდა მომცეო. ეჰჰ!.. დაილოცა იმი სამართალი!.. არა, რაზე აგვიტეხა ეს დავიდარაბა, რას გვერჩოდა?

— წარმოსთქვა მან საყვედურით და თვალეებზე მომდგარი კურცხალი ვადმოვარდა, მაგრამ აღბათ შერცხვა და მაშინვე მოიმშრალა.

ამ დროს კარებში ვილაც ჩოხოსანი გამოჩნდა: თავზე ორ ნიშნიანი ქული ჰქონდა ჩამოცმული და სამოსელსა და მშვენიერი თავის მოტულეზათა შორის ისეთი შვეფერებლობა სუფევდა, რომ ძნელი გამოსაცნობი იყო—რომელ სამსახურში უნდა ყოფილიყო ის გვამი.

დანიხა თუ არა ჩემმა მოსაუბრემ, სიხარულით აენთო, ყავარჯენს ხელი უშვა და წამჩურჩულა:

— აი, ეს გახლავთ ის კაცი. აბა, კარგათ დააკვირდით. ესეც ხომ არ მომატყუებს გეთაყვა?..

ჩოხოსანმა ექვიანის თვალეებით გამოზომა და, როგორც მისი შეტრუსული სახის გამომეტყველება ამტკიცებდა, სრულიადაც არ

ესიამოვნა ჩემი დანახვა. მე მივესალმე, რა-
ღაც უნდა შეეითხნა, მაგრამ მან ყურადღება
არ მომაქცია, რებეკას მკლავში სწვდა და
მალლა ს.რთულისაკენ გააქანა.

როდესაც იმ სახლზე მიკრულს წარწე-
რას დავაკვირდი, რაღაც სავაქრო სახლის
ფირმა იყო ზედ აღნიშნული და არა სამხე-
დრო უწყებისა. **ნიკო გურული**

მსახიობი ნ. გვირაძე

ამ ზაფხულს სიღნაღში მართავს წარმოდგენებს.

„დალატი“-ს ავტორთან

ის ნათელ სვეტად მასან ჩამუშუქა გულ-
ში, რადესაც ამ ათიოდე წლის წინად პირვე-
ლად „დალატი“ ვნახე.

ანანია—დათოს შექმნელი არ მენახა და
შემიუფარდა, შორს იყო და მუდამ თან დამდე-
და, სულს ჩემსა წწმენით აკაყუბდა.

— ერი წამებული ხალხის მიერ აღსდგება
მეგდრეთით! მტარვადი მესისხარი იმავე ხალ-
ხის ხელთ დაიმხობა, — აი რას შთამავტონებდა
იგი...

— მართალია ეწამება, მაგრამ ნუ დაეტეშო
სულითა: ცუცხლში გამიწრთვება და განახლე-
ბული აღსდგები! — აი, რითი მასაზრდოებდა...

და ეს სულით ჯამასი მომხიბლავი, ზე-

მოდელი

(გაგრძელება)

გზაზე

ნ. თ. და ც. № 22

III

გაიანე და ოქრო.

ოქრო. (შემოდის, ხელში გახსნილი წერი-
ლით უჭირავს).

გაიანე. რას იწერება ტიტულო?

ოქრო მალე უნდა წავიდე, უჩემოდ
თურმე არაფერი კეთდება რა.

გაიანე. მერე რა უნდა გაკეთებულიყო?

ოქრო. სკოლის შენობა უნდა დაეწე-
ყოთ. ტიტულო იწერება, ხალხი ვიღაცას გა-
დურვიოა, ხარკს აღარ კისრულობენ: თუ
კარგია, ხარჯი შენი იყოს და გაკეთება ჩვე-
ნიო.

გაიანე. ნეტაი შენა, ოქრო! თუ მეტი
გაქვს, მაკინეს მისცე, უფრო დაგიმალღებს
ღმერთიც და ხალხიც. ღღეს თუ ხვალ ბო-
ქაული შეუარდება სახლში და შევრცხვე-
ბით.

ოქრო. მერე მე სადა ვარ? ფიქრი ნუ
გაქვს. ჩემს მაკოს არა დააკლდება რა. უსა-
თოდ მალე უნდა გავემგზავრო, დროით მი-
ვატანო ხელი და დავეხმარო, თორემ ხალხი
ძალიან გაქირვებულია!

გაიანე. ეგ კი არა, გენაცვალე, შენ
მგონი მოწყენით მყევხარ, ვერვინ ვერ გარ-

თობს. მთელ სოფელში ისეთი არავინა გვ-
ყავს, რომ შენი გულისყური ღრობით მა-
რნც მიეზიდნა.

ოქრო. სცდები, განო! თქვენ სოფელში
საუცხოვო არსება იმყოფება და თქვენ კი
მას სრულიად ვერ იცნობთ! ვერ შეგიგნიათ
იმის პიროვნება, მისი მისწრაფება. იგი პირ-
დაპირ ზეციდან მოვლინებულია და თქვენ კი
გარეულ ნადირად მოგინათვლიათ. ეს როდია
კარგი, რომ აღამიანმა ვერ იცნოს და ვერ
დაფასოს თავისი მახლობელი?

გაიანე. ქეთინოზე ლაპარაკობ, არა?

ოქრო. დიად, ქეთინოზე!

გაიანე. რა, მოგწონს?

ოქრო. საუცხოვო რამ არის, ვნით აუ-
წერელი!

გაიანე. როგორც გეტყობა თვალში
მოგსვლია!

ოქრო. ძალიან. . პირველი შთაბეჭდი-
ლება ასეთია და მერე კი არ ვიცი!

გაიანე. ვსთქვათ, მერეც ასეთი აზრი შე-
გრჩეს, შეირთავ?

ოქრო. ეგ აზრი ჯერ თავში არ მომ-
სვლია. რად იცით ხოლმე ქალბებმა უცერად
გადაწყვეტა? ვისთანმე კაცს რო დინახავთ,
მაშინვე უსათუოდ უნდა შერთოთ ნუ თუ მა-
რტო შერთვა აუცილებელი? მე ქეთინოს

ადრეატი მოციქული-ქურუმი, დიდი წოდებისა და გამოცდილების შექმნე ადამიანი, რომელსაც რუსეთის (უცხოეთისაც კი) სათაბრო და სავწერლო ასპარეზზე დიდი სახელი აქვს მოხვეჭილი, 8 მაისიდან ივნისის შიშველამდე თბილისში იყო საგასტროლოდ...

ყოველი მისი წარმოდგენა და მისვლა-მოსვლა ერთი ზეიმი იყო...

მაგრამ შე სულ სხვა მხრეე მაგულისხმებდა მისი თბილისში უოფნა!

რა გზას უნდა დადგეს ჩვენი თეატრი, როგორ მოემზადოს მისახობი, რა გზით უნდა გეტადოთ ქართული თეატრის მადე აშენებას,

ალ. სუმბათაშვილის (*) პატრესაცემლად გამართულ ნადიშის

ვიცნობ, როგორც კეთილ ადამიანს და არა სეკოლოს ასე განო! რა კარგია თქვენი სოფლი საცხოვრებლად. ადამიანს ხელს უწყობს ყოველის მხრეე ძალიან მომწონს ამისი მომხიბლავი მდებარეობა, ამისი მსუბუქი ჰაერი! (კარგეშა მაკინე გამჩნდება).

ვაიანე. თუ კი ასე მოგწონს, მესტუმრე ხოლმე, გენაცვალე, ყოველ ზაფხულს!

ოქრო. უეჭველად. მოგჩრები თუ არა ჩემს საქმეებს, იქა ვარ!

IV

იგინივე და მაკინე.

მაკ. (შემოვა) ჩემთან და, ბიჭო? შე როდისლა მესტუმრები?

ოქრო. ო, მაკო! (ჩკონის) შენა გგონია, შენ კი დამავიწყდი? ამ ზამთარ რამდენივე კვირით შენც გეწვევი.

ვაიანე. შე საქმე მაქვს.

მაკ. რა ამბავი შეიტყე, ოქრო, წერილიდან?

ოქრო. უნდა მალე წავიდე. უჩემოდ არაფერი კეთდება, მაკო!

მაკ. მოიცა. ცოტა ხანს კიდევ. გენაცვალე! ხვალ ზევით რომ კნ. თეკლესთან ვართ დაპატიებულნი.

ოქრო. კარგი, რა კი შენ გინდა—მეც დავრჩები.

მაკ. ვანა მოგეწყინა აქაური საზოგად-

ობა? ვერ შეგხვდი, ჩემო კარგო, შენის აზრების თანამოაზრეს.

ოქრო. წარმოიდგინე, რომ ერთმა ადამიანმა თანაუგრძნო ჩემს მიზანს და ჩემს იდეას!

მაკ. ვინ არის, ჩემო ძვირფასო, ნუ თუ ამ სოფელში მოიპოვება ისეთი ვინმე, რომ შენი სიტყვა, შენი აზრი ვაიგოს და დააფასოს? ვანა ისეთი ვინ უნდა იყოს?

ოქრო. ქეთინო!

მაკ. (ელდა ეტემა, მაგრამ თავს იკავებს)?! ვანა იმისთანა განვითარება აქვს?

ოქრო. ქეთინო ძალიან განვითარებულიც არის და საკმაოდ ნასწავლიც! იშვიათად შეხვდები, ისეთი ნიჭით იყოს დაჯილდოვებული ადამიანი ბუნებით, ისეთი, ლამაზი და სპეტაკი არსება იყვეს, როგორც ქეთინო! შენ როგორ მოგწონს ქეთინო?

მაკ. ჰო, არა უჭირს რა. (სიტყუები ეკარგება) საკვირველია, რომ ნაქები ისე აღარ ეჩვენება ადამინს. მაინც, ჩემის აზრით, არა უჭირს რა, რაც შეეფერება იმ გარემოებაში მყოფს!

ოქრო. შე კი აღტაცებული ვარ!

მაკ. მაშ, შეირთე!

ოქრო. წარმოიდგინე, განომაც მითხრა, თუ მოგწონს შეირთეო! ის იმდენად წმინდა, მიუწლომელ განუხორციელებელ იდეალად მყავს დასახული, რომ მისი ცოლად შერთვა ვერ წარმოიდგენია.

ფიქრობს თუ არა, სამშობლოში დაბრუნდეს და მრ. სხ. კითხვას აღმუქმდეს, რომელთა გამოხსარებაც ვადა, როგორც იქნა, უკანასკნელ წარმოდგენის დროს 1 ივნისს ვინახუდეს...

„დალატი“-ს ავტორი, რაგუნადაც დიდი მსახიობია, ნამდვილი ხელოვანი, იმდენადც დარბაისული, დინჯი, თავაზიანი, მახვილგონიერი, და გამჭრიახი ტკუის კაცა...

თანბეგის როლში იუა, სტენაზე შედით-ად-გამდიოდა, მოუტყუა, და მოუხედავად ამისა, ბევრი საუფრადღებო რამ გამოიზარა, რასაც შკითხველთ შემდეგ ნომერში გაჯანტობთ...

იოსებ არიმათიელი

მონაწილენი 1916 წ. 18 მაისს „ახალი კლუბის“ ბალში

მაკ. (დამშვიდდება) მართალს კი ამბობ, ოქროჯან, იმისთვის მიყვარხარ აგრე, რომ წლოვანობის შეუსაბამო ტკუას და შორს მხედველობას იჩენ. ქეთინო ჯერ ბავშვია. შეუღლებობისა არა გაეგება რა დასანამ გონებას მოიკრეფდეს, დიდი დრო გაივლის. მეორეც ესა, ჩემო კარგო, ისეთი მოთხოვნით გაქვს საქველმოქმედო მოღვაწეობისა, მოძმეთა შემწეობისა, სხვადა სხვა დაწესებუბათა მართვისა, მამულის წესზე დაყენებისა, რომ შენ მეტი შეძლება უნდა ეძიო, შენი შესაფერი სწორედ ლიზაა, თადეოზის ქალი, დეილებსაც მისწვდები, ძვირფასო! ნათესავებსაც, წრეს, რომელშიაც ტრიალებს ქალი, შენთვის დიდი მნიშვნელობა აქვს! რაც უფრო მაღლა სდგას, რაც უფრო განვითარებულია და ნივთიერადაც მდიდარი, იმდენად შენ სიტყვას და აზრს მეტი ნაყოფის გამოღება შეეძლება!

ოქრო. (მივა ფანჯარასთან) რა მშვენიერი დღეა! სული სადღაც მიჰქრის!

მაკ. შენც გაისეირნე, გაიარე საითკენმე.

ოქრო. ჰა, რას ამბობთ? ლიზა შესაფერიო? არა, მე ის არ მომწონს. აკი გეუბნები ჯერ არ ვფიქრობ ცოლის შერთვასა მეთქი!

მაკ. შენი ნებაა. მე მარტო ისე ვსთქვი, ჩემო კარგო, რომ იდელების მისაღწევად ნივთიერი ქონებაც საჭიროა მეთქი!

ოქრო. ეგ მართალია, მაგრამ მარტო ნივთიერი სიმდიდრე არა კმარა. განათლება,

ტკუა, გონება, სწავლა და მიზიდველობაც აუცილებელია. ვთქვათ მაკო, ქეთინო შენგან დასახლებულ გარემოებაში იყვეს, არც მაშინ იქნება შესაფერი?

მაკ. რატომ... ეხლა კი მაგას აგრე მიზიდველობა ხდის კეკლუცობა, სილამაზე! მერეღა? შენის ბედნიერებისთვის ვამბობ, ოქრო, თორემ თუ კი დარწმუნდები, რომ ნამდვილად წარმოდგენილი იდეალი მასში მოიპოვება, შეირთე, ღმერთმა გაგაბედნიეროს!

ოქრო. მე იმიტომ კი არ ვაქებ ქეთინოს, რომ უაბუოდ ცოლად შევირთო? არა, მე მარტო ვამბობ იმას, რაც არის!

მაკ. მეც არაფერში გელობები წინ, რადგან ვიცი, ვიდრე შენ საქმეს, არ ასწონდასწონავ ისე ფეხს არ გადასდვამ, რომ ბოლოს არ ინანო. ოღონდ შენ კმაყოფილი და მშვილად იყავ, გენაცვალე, და სხვა არა მინდარა!

ოქრო. მაშ გინდა, კმაყოფილი და მშვილად ვიყვე, რომ ჩემს საქმეს გულით და სულით მოვექილო?

მაკ. ვანა საკითხავია?

ოქრო. მაშ ამისრულე სათხოვარი!

მაკ. მითხარი, რა გინდა?

ოქრო. შეურიგდი ტიტუკოს, ეს სურვილი დღე და ღამ მოსვენებას არ მაძლევს!

მაკ. (წამოხტება, თითქოს დივი წუალი გადააფდეს) შეურიგდე, მე--ტიტიკოს?! მას

სტრიქონები

1.

მე შენს სიყვარულს ვერ დავემაღლე;
ყველგან გააბა ქსელი, ბადენი,
და ისე მათრობს, ვით სურნელგა,
ნაძვის ხისაგან გაღმონადენი...

2.

ვერ ავიტანე ღალატი შენი,
გული მომიკვდა. ჩაეცვი თალხი.
მოვშორდი ტოლთა და მეგობართა;
დავგმე ქვეყანა. დავტოვე ხალხი.

ან იქ რა მინდა?... ეჰ, დანაკარგი
ბედნიერება, მითხარ, ვინ მიზღას? —
ჰაინესავით, ჰაინესავით.

უნდა მივხართო, სიცოცხლე, დიდ ზღვას:

ალბად იქ მალე. დამავიწყდები
და შენს მაგივრად ზღვა მეყვარება;
ისიც ხომ ისე უსაზღვრო არის,
ვით ჩემი სევდა და მწუხარება?

გ. მეგრელიშვილი.

პრანქიები

შენ რაღამ აგატუნტულა ორმოცი წლის
პრანქიავ, რაზე იქნაჩავ სხეულსა, რაზე იბუ-
გავ თმებსა შენსა?!.. კმარა, პრანქიავ, ორი
საათი უკვე გავიდა, შენი წასვლის დრო უკვე
არის. ჩქარა თეატრში მიაშურევი, თორემ
უშენოდ არ დაწყობენ. ბევრს კი გაიგებ,
უქვევლია, დარბაისლურად ყურით მოისმენ.
აბა, რას ბრძანებ, პრანქია ქალო, რისთვის

შემდეგ, რაც ჩვენ შორის მოხდა? რაც შენი
ღალატი მოინდომა და ჩემი დაღუპვა და გა-
უტანლობა?

ოქრო. ეხ, რა ვუყოთ, ისევ ერთნი
ვართ. დარწმუნებული ვარ, აღარც კი ახ-
სოვს, თუ იმასთან რაიმე დანაშაული გაქვს,
ან იმას შენთან! შენც უნდა დაივიწყო.
ძმავ შენი!

მაკ. (რისიანად) დანაშაული მაქვს მას-
თან? შე... მასთან დამნაშავე ვარ?! (აშკარად)
არას დროს!

ოქრო. გამოძიებას ნულარ შევეუდგებით.
უნდა შეეუბნებო, რადგან უძრახობაზე ცული
არა არის რა! მით უმეტეს დაძმას შორის!

გაიან. ხმა. (კუდიისუბიდან); იასონ, საი-
დან, კაცო! რა უცბად მოგვანახე!

მაკ. (შეკრთება) იასონი?! რა მალე იბ-
რუნაფხვი! უმიზეზოდ არ იქნება მაგისი მოს-
ვლა ეხლა? (შემოფეხნი იასონ რამიშვიდი, ს-
მხედრო ტანსაცმელში და გაიანე. იასონი და-
დგრეშიდა).

V

იგინივე, იასონ და გაიანე.

იასონ. (უსიტყუოდ მიქსადმება ოქროს
და შაკინეს. სკამზე წამოჯდება დაღონებული).

ოქრო. რა დავმართია? გამხდარხარ!
ავედ იყავი?

იას. (ერუდ) არა.

მაკ. რას იტყვი? (იასონი ხმას აჩივებს).
რა დავმართა, ყმაწვილო? სთქვი — რამე!

იას. გაზეთში ხომ წაიკითხეთ?

ოქრო. გაზეთი ეს ორი დღეა რაც არ
მოუტანიათ! რა იყო?

იას. ჩვენ რომ ათასი დესეტინა მიწა
გვექონდა...

ოქრო. მერე?

იას. მერე ისა, რომ გაგვეყიდა!

მაკ. (კინადამ გული აჩქარებს). რას
ლაპარაკობ?

ოქრო. რატომ არ შემატყობინე, კაცო!

იას. ეჰ, რადენი ჩემი საქმე გაიხლარ-
თოს იმდენჯერ შენ უნდა შეგატყობინო ხო-
ლმე?

ოქრო. ფულებს გასესხებდი... თავის
დროს ისევ დაიბრუნებდი. გაქირვებაში თუ
ერთმანეთს არ დავებმართეთ, როგორ იქნება?

მაკ. ვინ გავგიყიდა!

იას. კარაპეტ მანველიანცმა.

გაიანე. ოხ, იასონ, ეგ რა ცული ამ-
ბავი მოგვიტანე...

ოქრო. დავიჯერო უკან აღარ დავიბ-
რუნებს, როცა თავისი მიეცემა?

(გაგრძელება შემდეგ ნომერში.)

იწვალე მთელი საღამო, თუ წარმოდგენას შეაღწე სულსა. შენი გონება და სული ერთად იქ გინდა მხოლოდ სხვას მოანდომო. სხვას ეწონები, სხვას უაღერსებ, გავლით-გამოვლით ყველას აკვირებ. შენი ბრასლეთი, თვალ-მარგალიტი, ყურში საყურე, მეტად ძვირფასი, აი რა გინდა სხვას დაანახვო რა დროს თეატრი, რა დროს ოპერა, შენთვის ფოიე არს სანეტარო. ყმაწვილებს ნახავ, ჩაუაღერსებ, გაიფისოვებ, ჩაიჭიკჭიკებ, სხეულს აჩვენებ, თავს მოაწონებ, შენი სიცოცხლე სულ ამაშია.

მერე, პრანქიავ, რა ჰქვიათ ამას? რა სიცოცხლეა, რა არის ესა! ნუ თუ ამითი შენ არ ღალატობ შენს მეგობარსა, შენს ქმარს სახლშია; გგონია არა? — ძალიან სცდები. სჯობს მასთან ერთად სხეულიც დაჰვმო, თუ კი მუდამ სხვას შენ ეწონები. ეს მახინჯობა შენ არ გიხდება, შენ ხარ ბუნებით თვითონ ღამაში. ჩაიცივი კარგად და მხიარულად, ნუ ჰფიქრობ, მხოლოდ კობტაობასა. სუყველას თვალი კარგადა ხედავს ბუნებით ღამაშს კეთილს აგებას. თუ კი აპყვები მოდას და მოდას, მუდამ იქნები მხოლოდ პრანქია. ღამაზად ჩაცმა, კობტად ცქრიალი, სიმხიარულე შინაც კარგია.

მხოლოდ, პრანქიავ, შენ ჩლაჩუნა ხარ, სტუმრად და ხალხში მარტო გრაცია, მარტო გრაცია არა ბუნებით, მოდის მოგონით, შეთხუპნულობით.

მერე ეს რა დროს? ახლა, როდესაც მთელი ქვეყანა სულ წინ მიილტვის: ყველა სულდგმული სცილილობა ამადლდეს, ჭკვით განვითარდეს, სულით უღრმემდის მთლად განსპეტაკდეს. შენ კი, პრანქიავ, აბა რას, რას ვერები, მუქთად დასდიხარ და არა სცხრები! თავი მით მოგაქვს, რომ ნათლად სცხნოვრობ, ქმარს არ ჰღალატობ, მხოლოდ კეკლუცობ. მე კი და გეტყვი, ქალო პრანქიავ, საერთოდ ყველას შენ შესძადები, მერე იპრანქე შენ სიბერემდის, მთელი დღეები იდექ სარკესთან, არვინ დაგიშლის თავისუფლებას, ესეც მოდაა, აბა რას გეტყვი.

ველარ მოვითმენ კიდევ არ გითხრა: მოდამ წყელუმა მთლად გადაგრია, თვითონ კარ-

გი ხარ, რას იგრიხები, რაზე ითვისებ სახელს პრანქიას.

აგერ ოთახი შენს გავლის შემდეგ, აბა მობრუნდი, ნახე, რასა ჰგავს?! სადილის შემდეგ როგორც გეძინა, საბანი ისევე ახდილ ავღია, ბალიშზე სარკე, ზეწარზე შვილკა, ზედ ერთი ფლოსტი, მეორე ძირსა. აქვე „კრაოტზე“ საგარცხელია, მთლად ქუქუკი აღევეს, თმებით სავსეა... არ ვიცი... ვინ შენ, ცქრიალა ქლსა, ნაზად ჩაცმულსა ესე საგარცხელი, რად გიქუქუყდება ნეტავ არ იტყვი?! მაგრამ რა უყოთ, თმებში რა მოსჩანს, სუნიც არა აქვს, დუხი დაჰფარავს. აგერა სტოლი, ზედ რა არ არის: დუხის კოლოფი პირლია დაგრჩა, პრობკა მიაგდე იქვე სტოლზედა, ქინძისთავეები აქა-იქ ჰყრიან, მათი კოლოფიც გახსნილი გღია, სადილიდანა ორი საღვეტკი ამ ტუალეტზე დაგრჩა წედანა, ზედ საღვეტკებზე კოლოფი გღია შენის საათ ს ოქროს ძეძკვითა; როს გაიკეთე ეს სიმდიდრენი კოლოფიც აქვე ღია მიაგდე. გძელი მაშები გაფანტულს პუდრში, კბილისა ჩოთქი, მაზი ტუფლისა აქვე არს ყველა დომხალივითა. სტოლის ყუთიც კი არც კი შესწიე, არ გაასწორე. აგერ კრაოტის ბოლოშია შენგან ჩახდილი იუბკა გღია, კიდევ რაღაცა, ძნელად ირჩევის, ორ ზორტ შემული რაღაც პარკია, სულ იატაკზე გაფანტულია, რაც კი რამ გეცვა თეატრის წინა და... ყველა ესა, აბა რა გითხრა, ნუ თუ, პრანქიავ, საკადრისია?!

შეხედულობა დარბაისელი, ქმრის და ყველასი შენ საყვარელი, რად იგრიხები, რაზე ირჯები, რაზედა ჰკარგავ შენს კარგს ყოფნასა! კიდევ ცოტას ხანს ასე ქცევითა ყველას დაჰკარგავ, დაჩრები მირტო და მერე თუნდა ბევრი იპრანქო, გვიან იქნება, შეჰხედე ღმერთსა!

მე არ გისურვებ ცხვირზე „აჩკებსა“, ბრძნულს მეტყველებას დიდსა სიბრძნესა, იყავ ღამაში და მასთან ნაზი, კობტად ჩაცმული მხოლოდ შენთვისა, არა სხვისთვისა. ეს ბუნებრივი სიმშვენიერე, მუდამ შენ გდევდეს სახლში და კარში, მეწმუნე მაშინ სიტყვა „პრანქია“ არ მოგიდგება, არ გეკადრება.

იყავ მშრომელი, იყავ ბეჯითი, მიმოიხედე ქვეყანა სტირის, მიდი უშველე ქვრივ-ოხერ-ობოლოს, მოდა რას გარგებს ცხოვრებაშია. აბა, უყურე, ძველად ქალები რას აკეთებდენ, როგორ სცხოვრობდენ და დღეს კი შენი გონება სული ბრასლეთ ბეჭდებში ჩაფსახია. აგერ პაწაწა სოფლის ბაღანა სტირის და ცრემლებს ღერის შეუშრობლად. მამა, ბიძები ომში წასულია, დედა ჯანს ალივს სხვისა კარზედა, შენ კი სიმდიდრე ყელზე გკიდია, აბა, ეს რას ჰგავს ჩემო პრანქიავე?!

მე ნუ მიწყრები, კარგად ჩაფქრდი, მე მოგახსენე სიტყვა ხმოვანი, ჩემი არ გჯერა?.. მაშ მოუხმინე, რას მოგახსენებს შენ სილოვანი:

„ქალი ის არის ვინც მანჭვით, გრესით თავს აწასოდეს არვის აწონებს, დგთაებრივ სახით სიტყვა-სიმშვიდით ციურს ანკელაზს ვინც მოგვაგებებს.

ქალი ის არის, ვისაც ქვეს გულო მზრდელი უმანკო სიყვარულისა და სათნო სული, კეთილის მსურვი, მომნიჭებელი სიხარულისა.

ქალი ის არის, ვინც ოჯახს უვლის, შრომით აშვენებს თავის სიღამაზეს, ვინც ვაჟს გვერდს უდგას, შრომაში ვაჟობს, მაგრამ არ ჰკარგავს ქაღის სინაზეს.

ვით გაზაფხული ვარდ-ყვავილებით არის ბუნების შემამკობელი, ეგრეთვე ქალი სათნო მშვენიებით— ადამიანთა დამატკობელი.

ქალი ის არის წმინდა გრძობებით ვინც გვანხეტაებს, გვამხნეებს მარად, ვინც ჩვენს დატანჯულს, შეწუხებულს სულს მოეგვინება დავითის ქანადა“.

აბა, რა გიყო, ჩემო პრანქიავე, ესეთი ქალი შენ ხომ არა ახარ, ჩემი ბრალი ხომ იგი არ არის?! დაივიწყე შენ მოდა, გრაცია, ეცი პატივი შენს ქალობასა და, მერწმუნევი, შენც ემგზავნები სილოვანის ქალს, მის არსებასა,

ილო.

ღადო დარჩიაშვილის ხსოვნას

მასხავს კეთილი ღადო, მასხავს და მუდამ ნათელი დარჩება ჩემს ხსოვნაში ვიდრე განება შემჩნება. მასხავს მისი დარბაისლური შესვდრა, მისი გულწრფელი რჩევა, დარბაისა, რომელიც ვოყელ შესვედრის დროს მეტყვდა სოღმე:—ქალო, რათა ხარ მუდამ დღგრემილი და სეგდანი? იკითხე, იმეცადინე, ჯერ ახალგაზდა ხარ, მომავალი შენიაო.

მისმობდა წინმსვლელობისაკენ და მიხრევადა, როგორ უნდა მიმედწია მიზნისათვის. ის, თითქო ჩემს სულში ისეღებოდა, მან შეუტდომლად ამოიკითხა ჩემი სახიდან ჩემი უმწეო გულის თქმა და მუდამ ძმური ნუგეშით მიწვდიდა ხელს.

დღეს მოკვდა იგი, მოკვდა უანგრო და წრფელი გრძობებით აღსავსე ადამიანი, მოკვდა და თან წარიდო წრფელი ზრახვა თავის ობოლ სამშობლოს შვილთა, რომელზედაც ფიქრი ერთ წუთსაც არ შორდებოდა და გიჟურის გრძობით გატაცებული მოუთმენლად ედოებოდა ხსნას მრავალ ჭირნახულ სამშობლოსას.

მას უეგარდა სამშობლო, უეგარდა ჩაგრული მოძმე, უეგარდა ბუნება, მშვენიერება, მაგრამ უოყელივე ეს მუხთალი გამოდგა მისთვის: მას ვერა არგორა თავგანწირულმა სიყვარულმა თავის ქვეყნის და მოძმისამ, მას ვერა არგო რა უანგრო შრომამ, მოღვაწეობამ.

ის არა თუ მიზნის მიღწევის მოესწრო, არამედ თავის საუვარელ სამშობლოს მიწას რომ მიბარებოდა, ისიც კი დანანდა მისთვის ბუნებას.

ეჭვ, ვინ იცის უკანასკნელ წუთებში რა აღმოხდა მისი ობოლი გულიდან; ვინ იცის ვის უხმობდა, ვის აუვდრებდა თავის უმწეო სამშობლოს სეგბედს?

ვინ გაუთხარა უცხო მიწის შვილს უცხო სამარე?

სამარადისოდ იყოს ხსენება შენი, დინჯო, დარბაისელი ღადო! დარჩია ახვლედიანისა

ხელოვნების მოკლე ისტორია

ფინიკიელები და მათი ცივილიზაცია

ბოლო დროს გამოკვლევაში ნათელი მოჭფი-
 ნა იმ გარემოებას, რომ ეგვიპტესა და ასურეთს
 საბერძნეთზე ზიანველ ხანებში ქქონდათ გაფენა,
 მაგრამ ეს გაფენა შუამაგაღის წყალობით ეფი-
 ნებოდა ქვეყანას. ეგვიპტე მარჯვე შუამაგაღის
 იყვნენ ფინიკიელები. ისინი თავდაპირველად
 სხანსეთის ურეს ნაპირზე მოსახლეობდნენ და
 ამის გამო ნათესაური დამოკიდებულება ქქონდათ
 ქალდეელთა და ასურელებთან. შემდეგ კი, ქრის-
 ტეს შობამდე დასახლებებით შეცდეს საუკუნეში
 გადმოსახლდნენ სირიაში. ამ ნაყოფიერ ქვეყა-
 ნას კი უძველესი დროიდან ეტანებოდა სხვადა-
 სხვა მოდგმის ხალხი, აქ იდებდნენ ბინას, ასე რომ
 მოსახლეობა აქ შეტად მჭიდრო იყო და ამი-
 ტომიც ფინიკიელები იძლეებულნი იყვნენ ვიწრო
 ფარგლი აერხათ სცხაურებლად: ღიბანსა და
 ხმელთა შუა ზღვის ტალღებ შორის. აქ ხმე-
 ლეთზე ფინიკიელები დიდს ვიწროობას განიც-
 დიდენ და დამოსავლეთისკენ არა ქქონდათ გასა-
 ქანი, დასავლეთით კი მათ წინ გადაშლილი იყო
 ბერძნების მომტანი ფართო ზღვა და იწვევდა
 მათ სამოქმედოთ. ისინიც ბედნიერებას ამ ზღვა-
 ში ეძიებდენ და დიდხანს ისინი იყვნენ ბირვე-
 ლი მოზღვაური და ბირველი ვაჭრები ანტიური
 ქვეყნისა.

მათ არ შეუქმნიათ ერთი, მთელი სახელ-
 მწიფო. თითოეული დიდი ქალაქი დამოუკიდებ-
 ბელი იყო. მათში უმთავრესნი იყვნენ არადი,
 სიდონი და ტიროსი. ამ ქალაქებში უზირატისკო-
 ბა მოვალე არისტოკრატისა ქქონდა. შეფუბიც
 ქვედათ, მაგრამ მათ არა ქქონდათ დესპოტიკო-
 რი უფლება მინისტრული. მათ უფრო იმისთანა
 მთავრობა მოსწონდათ, რომელიც ვაჭრობას უწევ-
 და მოვალეობას, პოლიტიკურ თავმოყვარობას
 ისინი არ განიცდიდნენ და ამიტომაც დღეობდა
 იტრდნენ უცხოელთა მიერ დაპყრობას, თონდ
 თუითონ სარკებლობა ენახათ რამ. ისინი უფრო
 ხარბი ვაჭრები იყვნენ, შეძენასე გადაკებულნი
 და სახითაც დიკსებას მოკლებულნი, ცბიერი და
 გაიძვერები იყვნენ.

მათი რელიგია ასირიულსა ქგავს — მისის-
 ხარი (სისხლის მწუკრავი) და გნებიათა. ფი-

ნიკიელი დმერთებიც მათ თავგანისმტელებთან
 ერთად დამოკმაურობდნენ და ეფინებოდნენ სხვა
 ქვეყნებსაც. მაგალითად ფინიკიელი ვენერა — ას-
 ტარტა, ან ტიროსის დმერთი მელკარტი. ბევ-
 რი მათგანიც ბერძნულ დმერთთა წინაპარია. ფი-
 ნიკიელებმა სხვა სამსახურიც გაუწიეს ცივილი-
 საციას: მათ შემოიღეს უხერხულ ეგვიპტურ და
 ასურულ წარწერათა მაგიერ ანბანური წერა და
 მოჭფინეს ცის ქვეშეთს.

ნაშთები. არქიტექტურა.

ფინიკიელთა ხელოვნების შესწავლა ყველა-
 ზე უკეთ გარეშე ქვეყნებში შეიძლება. თვით ფი-
 ნიკიაში ისეთი საკულისხმო ვერა დამოხინეს-
 რა მათ შესახებ, რაც ეგვიპტესა და ასურეთში.
 ებმევი ითქმის კართატაგენზედაც სირიის ზირდაპირ
 მდებარე კუნძულ კიპროსზე, სადაც ფინიკიელებს
 ერთ დროს დიდი ქალაქები ქქონდათ გაშენებუ-
 ლი, აგრევე ბერძნები რამ ნაშთი დამოხინდა. ქრის-
 ტეს შობამდე მუათე საუკუნეში სწორედ ამავე
 კიპროსზე ბერძნებმა დაიდეს ბინა და ამიტომაც
 აქ ჩვენ საყურადღებო მოვლენასთანა გვაქვს საქმი.
 უკვე განვითარება-მომთავრებული დამოსავლეთურ-
 რი ხელოვნება და ახლად წარმოშობილი — ბერძ-
 ნული ერთი მთავრეს გადასწვია. ბერძნებმა მკვლე-
 ვარმა და განსაკუთრებით ამერიკელ კონსულმა
 ჩვენს დროს 1860 წ. კუნძულის სხვა და სხვა ალა-
 კის იზოვნეს შენობათა და ნეკროპოლისის ნა-
 თები (ბერძნი მათგანი ესლა ნიუ-იორკის მუსე-
 უმშია მოთავსებული). მას გარდა საბერძნეთში,
 იტალიასა და გალთა ქვეყანაში აქა-იქ იზოვნეს
 ფინიკიელთა მიერ შემოტანილი ნივთები.

ფინიკიური ხუროთმოძღვრება კი იმდენათ
 საყურადღებო არ არის. მთენილ ნანგრევებზე
 ვატუობთ, რომ ყვარებათ უხარ-მარხარ ქვებისა
 და მასალების სმარება, ნდომებათ ბუმბერაზ
 სანახაობით გაეციფთრებინათ მხახველები. ესეთია
 არადის გალაგნაში მთენილი ნანგრევი, ამიტომაც
 ტრადი კი ფინიკიაში, გოლგოსისი კიპროსზე
 და სხვ. ესენი მანინ და მანინ ესე დიდები არ
 არიან; სვეტებს უფრო ბერძნული, დორიული და
 კონიური ნაკეთიერება აქვთ, მაგრამ მათეურად
 მოხდენილი და გამწვანარული მანინ არ არის.
 არის აგრეთვე დარჩილი სხვა და სხვა შენობე-
 ბი: ნავთსადგურისა, თოფხანისა, გალაგნები, მაგ
 რამ მათ იმდენათ მსატრული სილახათე არ შეს-
 დგამთ, რაფენადაც უფრო პრაქტიკული ვარკი-
 სობა.

შალვა დადიანი

საბრალო დათია

ჩაფიქრებულა დათია,
 საბრალო გლეხი ძალზედა,
 შუბლი ნაოქად შექცვრია,
 ცრემლი ჩამოსდის თვალზედა.
 რა ქნას, რა უყოს ჯალაბსა,
 ძალ ღონე გამოლეულმა?
 საით წაივიდეს ქირაზე,
 ან როგორ მოხნას სნეულმა?
 სანამ გვერდს ედგა შვილები,
 მქადი არ შემოჰკლებია,
 ღვთის მოცემული პურ-ღვინით
 ობლებსაც ხშირად ჰრგებია.
 დღეს-კი, რაღა ქნას, რა უყოს
 ო-რი ვაჟკაცის ცოლშვილსა?
 რითი შემოსოს ბავშვები,
 რით გაუმკლავდეს სიმშოლსა!
 მაგრამ სიმშოლსაც აიტანს,
 ბედისგან განაწვალები,
 ოლონდ-კი ჰყავდეს ცოცხალი
 ომში წასული შვილები;
 ოლონდაც არ გაუმწარდეს
 სიბერე ბოღმა შხამითა,
 არ დაუბნელდეს თვალები,
 არ შეიმოსოს შავითა!
 მაგრამ სად არის იმედი?—
 აგერ ეს ერთი წელია,
 არ მიუღია წერილი
 და ცხარე ცრემლის მღვრელია.
 ზეცა სდუმს... მიწა გავსილა
 სისხლით და ცრემლის დენითა...
 და უბედური დათია
 საესეა კაემანითა!

სიო კალანდაძე

საზოგადოება „იმედი“

ქართველი ქალი დროებითი ბურჰანიდან თან-
 დათან ერგვება და ქვეყნის წინსვლის საქმეში
 ებმევა.

საგანმანათლებლო-სამწერლო ასპარეზზე სვე-
 ნმა ქალებმა უკვე თვალსაჩინო ნაბიჯი გადადგეს.
 ამერ-იმერეთის, დედა ქალაქთა თუ ზოგიერთ და-
 ბის ქართველი ქალები მხნედ მუშაობენ.

ამ ბოლო დროს სვავკრო საქმეშიც ჩაებნენ:
 „ძმერ ნუგეში“ და სხვ. უკვე სწავრმოებს.

ასლახან ქართველ ქალთა ერთი წრის მე-
 ტადინეობით დაწინაურდა ნიკიერ ასაღვასდობის
 დამხმარე საზოგადოება „იმედი“, რომელიც ნი-
 თიერ სახსრის მოპოებას ფასიანი სასაღვლოს და-
 ფუძნებითა ფიქრობს. საზოგადოებას წესდება უკ-
 ვე დამტკიცებელი აქვს და თავის მიზნის განსა-
 ხორციელებლად დღეს, ნიენის ხარფუხის კლუბის
 ბაღში სეირნობას მართავს. თქმა არ უნდა საზო-
 გადოება დიდს უფრადებით მიეპურება: ამ წინა-
 რსაზოგადოებასა და ხელს შეუწყობს, რომ
 „იმედი“ თვისი საზოგადო და სასარგებლო მი-
 ზანი განახორციელდეს.

ექიმი შტოკმანი

ბორჯომშია, როგორც მთელ საქართველო-
 ლში, პირველ მაისს უნდა გამართულიყო თამარის
 საღამო, მაგრამ საზოგადო საკრებულომ ამ დღეს
 დარბაზი არ დაუთმო („სინემატოგრაფი გვაქვს და
 ვერ მოვლით“ და სხვა ამისთანა ვითომდა მიზეზე-
 ბით ინართლებდნენ თავს მამასახლისები), ამიტომ ეს
 საღამო გაიმართა სამშაბათს, 3 მაისს, შემდეგი პრო-
 გრამით: I დაიდგა ცოცხალი სურათი; ბავშვების
 გუნდმა ბ. მ. გერმანიშვილის ლიტერატურით შესრუ-
 ლა რამდენიმე ქართული სიმღერა („თამარის დროა“,
 „თამარ მეფე და ხონთქარი“ და სხ.) და წარმოსთქვეს
 ლექსები. II მსახიობთა ვ. აბაშიძის და ი. ყვიძის
 მონაწილეობით წარმოადგინეს „სიძე-სიმამრი“ და „მა-
 თოკა“. ბ. ვ. აბაშიძე საგანგებოდ იყო მოწვეული ამ
 საღამოსთვის და საზოგადოებაც დიდი აღფრთოვანებით
 შეხვდა მას: მხურვალე ტაში ასტყდა დარბაზში მხცო-
 ვანი მსახიობის სცენაზე გამოხვლისთანავე და ასეთივე
 ტაშით თავდებოდა ყოველი მოქმედება. მოწვეული
 იყო აგრედვე ს. ხაშურიდან სც. მოყვარე ქალი ქეთო
 კალაძე. როგორც წარსულში, ისე ახლაც ამ სც. მო-
 ყვარე ქალმა აქაურ საზოგადოებაში კი შთაბეჭდილე-
 ბა დასტოვა. დარბაზში ტყვა აღარ იყო. საღამო გა-
 თავდა დამის 12 ს. დასასრულ ბ. ვ. აბაშიძის პატივ-
 საცემლად გაიშალა ქართული სუფრა. აღსანიშნავია,
 რომ აქაური ქართველობა მეტად დაქაქსულოა, მათ
 შორის არავითარი ერთობა და კავშირი არ არსებობს.
 ვერ ნახავთ ერთად შეკრებილ ქართველებს, თითქმის
 გაურბიან კიდევ ერთმანეთს. ამ საღამოს კი სულ სხვა
 რამ მოხდა: ამ სუფრაზე შეხვდა ერთმანეთს ადვილობ-
 რივი ქართველი ახალგაზდობა, რომელსაც თითქო სა-
 ერთო არა ჰქონდა რა, არც საზოგადო და არც კერძო

ცხოვებაში, მაგრამ, როცა ერთი გვართომი—ქართველია შვილი ერთმანეთს პირისპირ შეხედნენ, თოჯინის მათგანის სახეზე ნათლად გამოიხატებოდა, რომ მათ საერთო საქმისათვის, საერთო მიზნისათვის და მისწრაფებისათვის უცემთ გული, მაგრამ აის განხორციელებას ხელს უშლის დღევანდელი დუბჭირი ცხოვრების პირობები. ამიტომაც არის, რომ ბორჯომში ქართული საზოგადო საქმე არა სჩანს და შეერთებული საქმიანობის კერაც—ქ. შ. წ. კ. გ. ს—ბის ადგ. განყოფილება იფერფლება, ძლივსა ბეჭუტავს. და ეს სუფრა ყოფილიყოს მიზნად ბორჯომის ქართველი ახალგაზდობს შეერთებისა და შეკავშირებისა ყოველ გვარ ქართულ საზღვად საქმის აღორძინება-აყვავებისათვის.

სახაზინო თეატრში ორშაბათს, 30/V, ქართლ. საზ-ის თაოსნობით ალ. ივ. სუმბათაშვილის პატივსაცემლად ქართ. დრამ. დასმა წარმოადგინა „ლალატი“. პიესაში თუმცა უკეთესი ძალნი მონაწილეობდნენ, წარმოდგენა მაინც მოისუსტებდა: ყველა მათგანს წინაღუ გაცილებით უკეთ შეუსრულებია ნაკისრი როლი,

გვიკვირს, მსცოვან მხახიბოთ შორის რატომ არა სჩანდა დრამ. საზ. ერთი დამფუძნებელთაგანი—საპტიო წვერი და ანანია-გლახას შემქმნელი კ. ყიფიანი. წარმოდგენის დაწყებამდე ალ. ივ. სუმბათაშვილმა წიკითხა „ლალატი“ წინასიტყვაობა. მესამე მოქმედების შემდეგ მხახიბოთა და დრამ. საზ. გამგეობამ ა. ი. სუმბათაშვილს მცირე ზეიმი გაუმართეს: გამგეობის მხრით შევნიერი სიტყვა უთხრა სოსიკო ბარათაშვილმა, დაფნის გვირგვინი მიართვა დრამ. საზ-ის თავმჯდ. ნ. დ. ერისთავს (ზედ წარწერით: „სასიქედულო მ მელიოვილსა და ხელოვნების ქურუმს თ-დ სუმბათაშვილს“). თბ. გუბ. თავ.-აზნ. მხრით კ. ი. სვიმონიშვილმა მიართვა ძველებური კულა, კ. მესხის ქვრივმა კ. მესხის სურათი, დასმა—ბ. სუმბათაშვილის თანდასწრებით მონადიმეთ ბაღში გადაღებული სურათი. ა. ი. სუმბათაშვილმა თავის მხრით ქართულ დასს მიუძღვნა ვერცხლის გვირგვინი (ზედ წარწერით: „ქართულ თეატრს „ლალატის“ მადლიერი ავტორი“) და ყველას მადლობა დადუხადა (ქართულად). დიდძალი საზოგადოება დაესწრო. უსავანო.

სახალხო სახლში ოთხშაბათს, 1/VI, ი. ზარდალიშვილის თაოსნობით პირველად ქართულ ენაზე წარმოადგინეს 1, „ურთის სისხლი“, ვ. მ. იქ. დრამა ბერძნულენა, თარგმანი შ. დადიანისა და ძველი ვ. დევილი II „ვი ყობოლ“. ურთის სისხლი შეხებულა ებრაელთა საკითხს და ძლიერ მოეწონა საზოგადოებას, თარგმანი საუცხოვოა. პიესა ღირსეულად ვერ იქმნა დადგმული. პირველ მოქმედებაში შეკრებილი უმალღესი საზოგადოების უმეტესობა უფრო ლაქიებს მოვარგონებდათ, კარგი იყო ტიბო (ი. ზარდალიშვილი), ხოლო შიკა და შიგ მეტად ბავშვური გამომეტყველება ეჩხეოდა; ჟიუსტენ გუტლიბი (პ. კორიშვილი) მგ-

ორე მოქმედებაში მოისუსტებდა, უკანასკნელში არა უშავდა რა; აგნესა (ნ. დავითაშვილი) კარგი იყო, მხოლოდ მეტი სულიერი გაცდს გამოიჩენა ემართა; დ. გედევანოვი კარგად ასრულებდა მამა დე სილვიანს. დასასრულ „ვი ყობოლში“ ი. ზარდალიშვილმა (ყობო) ძლიერ გაამხიარულა დამსწრენი. დიდძალი საზოგადოება დაესწრო.

წ ვ რ ი ლ ი ა მ გ ე ბ ი

◆ **ნუცა ჩხეიძე** სამშაბათს, 7 ივნისს, სახალხო სახლში ამ განაფხელის სეზონში კიდევ ერთხელ დაატკობს მაყურებელთ „მარგარიტა გორტეს“ ლეთიური განსახიერებით. ქართველი დრამ. დასი ამ წარმოდგენით ათავეს წლევანდელს სეზონს; ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ ეს წარმოდგენა იმართება ახალგაზდა მსახიობის ბ. გ. მელაურის სასარგებლოდ. იმედი უნდა ვიქონით, საზოგადოება თანაგრძნობით მოეპყრობა. წარმოდგენაში, სხვათა შორის, მონაწილეობენ: ე. გუზინია, ალ. იმედაშვილი, ალ. ყალაბეგიშვილი, ან. მურუსიძე, პლ. კორიშვილი და სხვ.

◆ **საზოგადოება „იმედი“-ს** სასარგებლოდ დღეს ხარფუნის საზ. კლუბის ბაღში სეირნობაა.

◆ **ა. ი. სუმბათაშვილი** 2 ივნისს ქუთაისს გამგზავრა, ხოლო იქიდან ბაქოს ჩავა საგასტროლოდ.

◆ **საზაფხულო საზომისთვის** ქართველ მხახიბოთა ამხანაგობა შესდგა კლუბებში წარმოდგენების სამართავად.

◆ **მსახიობი ნ. გვარამია** საზაფხულოდ სილნალსა მიწვეული. უკვე ორი წარმოდგენა გამართა.

◆ **რეჟისორი ა. ფუჭუნავა** საზამთროდ მოსკოვს მიემგზავრება „მცირე თეატრში“ ალ. ივ. სუმბათაშვილთან სამუშაოდ.

◆ **ქართველ მსახიობთა** თაოსნობით ალ. ივ. სუმბათაშვილის პატივსაცემად 1 ივნისს ორთაქალაში მეგობრული ვახშიმი გაიმართა.

◆ **ახალგაზდა მხატვარი** რამან აბაზაძე სამხედრო სამსახურში გაიწვიეს.

◆ **მხატვრები მ. თოიძე, დ. შვარცნაძე, ლ. გულიაშვილი, ხ. ნუსაგვი და სხვ.** მონახისენი დავით გარეჯას გამგზავრენ ძველი ფრესკების გადმოლაპატად.

◆ **ქართველ მოღვაწეთა** აგარაკის ასაშენებლად 1 ივნისამდე შემოვიდა 3,333 მ. 48 კ.—ეს ფული განსაკუთრებით წვრილმალი შემოწირულებაა. დღეში 30-40 მან. მოსდის ქართვ კულტ. მოყვარ საზოგადოებას.

◆ **ქართველ მოღვაწეთა** აგარაკის თანხის სასარგებლოდ: ივ. ლობჯანიძისაგან—13 მ. 10 კ., ანდრო დოლიძისაგან—2 ა. 95 კ., გ. მალრძისაგან—1 მ. (მასიდან თითო მანათი აღგვითქვა თვიურად).

◆ **აკადემიკოსი ნ. მარტი** გასულ კვირას თბილისს ჩამოვიდა; მალე სვანეთს გამგზავრება.

◆ **მწერალი ვ. მალაქიაშვილი** ტყვეობი-

დან გაანთავისუფლეს და ასტრახანს გადაასახლეს. მწერალი მალე განაგრძობს შეწყვეტილ სამწერლო მუშაობას. ამ უამად იგი სწერს კრიტიკულ წერილებს. ერთი მისი წერილი მალე ჩვენს ჟურნალში დაიბეჭდება.

◆ **ბ. ი. სუმაბათაშვილი** მაღლობას უთვლის ყველა იმას, ვინც პატივი სცა.

◆ **ზ. ჩოღდრიშვილს**, ამას წინადაც არდაცვლილს, ბაქოს ციხეში ტყვეობის დროს უთარგმნია რომანი „ლიულოვიკოს მეთოთხმეტე“. როგორც შევიტყვეთ, განსვენებულის პატივისმცემელთ განუზრახავთ ცალკე წიგნად გამოსცენ.

◆ **თბ. გუბ. სახ. მასწავლებელთა** დამფუძნებელი კრება შესდგება დღეს, 5 ივნისს, სახალხო სახლში 12 ს.

◆ **„არზინ მალ-პლანი“**, თათ. რაბ., ჰაჯიბეგოვისა, თარგ ვ. გიგოშვილისა მიწვიდელ დღე წარმოდგენილ იქნება ხელოსანთა კლუბში.

პ ა ს უ ხ ი.

სად. კარაკლისი. პ. შ—ძეს. მიღებულია. „უცხო სიტყვათა ლექსიკონი“ იბეჭდება (200 სვეტადღე უკვე დაბეჭდილია) და გამთავა თუ არა — გაახლებთ.

ქართული ტეკვის სკოლა

როგორც ქალებს, აგრედვე ქალებს ვასწაველი ყოველგვარ კავკასიურ ტეკვას: ქართულს, ლეკურს, დაღის-ტურს ნაურულს, სომხურსა და თათურს თამაშსა.

ალექ. ალექსიძე
ადრესი: ჭავჭავაძის ქ. № 1, ეგრობიულ ტეკვის სკოლა ინნოჩენცისა (3-3)

ა. გ. ალექსიძე

„ახალი კლუბი“

ერთი კვირის პროგრამა 5 — 12 ივნისს

ორშაბათი — რუსული ოპერეტა

სამშაბათი — სიმფ. კონც. გორინას მონაწ.

ოთხშაბათი — სცენები რუს. ოპერ.; კონც.

ხუთშაბ. — ქართ. წარმ. (უფას); ორკ., საზან;

პარასკ. — სინემატორაფი, სიმფონ. კონცერტი

შაბ. სიმფ. კონც. მ. ა. ვოლფიზრაციელის მონ.

კვირა — ორკესტრი; სინემატორაფი.

დასაწყისი: კონცერტებისა სალამ. მ. ს. ა. ა., წარმოდგენისა და სინემატორა, სალ. 8 1/2 ს. **შესასვლელი** ფასი ჩვეულებრივია, მხოლოდ სამშაბათს და შაბათს იხდიან: მანდლოოსნები და სტუდენტები (ფორმაში) 65 კ. მამაკაცები 1—05 კ.

უკანასკნელი **სახალხო სცხლი** წარმოდგენა

სამშაბათს, 7 ივნისს 1916 წ. **ნინო ჩხეიძის გასტროლი.** ქართულ დრამატ დასისი მსახიობთა მონაწილეობით შ. გომელაური გამართავს წარმოდგენას. წარმოდგენილი იქნება დიუმას ცნობილი პიესა

მარგარიტა გოტიე

ღრ. 5 მოქ. თარ. ვ. გუნიასი და ალ. იმედაშვილისა უმთავრეს როლებს შეასრულებენ მარგარიტა გოტიე—ნ. ჩხეიძე, არმან დიუვალი—ალ. იმედაშვილი, ჟორჟ დიუალ—გ. გუნია ადგილების ფასი 2 მ. 40 კ 30 კ. დასაწყისი 8 1/2 ს. გამგე შ. გომელაური.

ხარფუხას საზოგ. კლუბი.

მიხეილოვის პროსპექტი, № 131. კვირას 5 ივნისს. ქართველ ნიჭიერ ახალგაზდობის დაზმარე საზოგადოების „ი მ ე დ ი ს“ სასარგებლოდ

დიდი სახალხო სეირნობა

გასართობები ბავშვებისათვის: სინემატორაფი, პტიშო, ტუმბო, ცეკვა-ლეკური, პატარა ცხენი (პონი), სეირნობა, რგოლების სროლა, ნიშანში სროლა, ფო. სტა, ყფივლები, კონფეტი, მკითხავი და სხვ სეირნობის დროს დაუკრავს სამხედრო მუსიკა და საზანდარი. დასაწყისი ნაშუადღ. 4 საათზე. ◆ შესასვლელი ფასი დიდებისთვის 40 კ. პატარებისთვის და მოწაფებისთვის 30 კ.